

2025-10-23  
KN2025/01966**Klimat- och näringslivsdepartementet**Statens energimyndighet  
Box 310  
631 04 Eskilstuna

## Uppdrag till Statens energimyndighet att stärka Sveriges försörjningstrygghet för flytande drivmedel

Regeringen ger Statens energimyndighet (Energimyndigheten) i uppdrag att redovisa myndighetens planering för försörjningstrygghet för flytande drivmedel i en handlingsplan. I handlingsplanen ska åtgärder som Energimyndigheten planerar att vidta och förutsättningarna för dessa redovisas.

I handlingsplanen ska Energimyndigheten särskilt fokusera på åtgärder för att utveckla lagerhållningen av flytande drivmedel för att kunna möta totalförsvarets behov samt behov av ransonering och annan reglering av användningen av flytande drivmedel. I dessa delar ska Energimyndigheten lämna nödvändiga författningsförslag.

Energimyndigheten ska löpande inhämta synpunkter från Försvarmakten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Trafikverket och relevanta sektorsansvariga myndigheter enligt förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap samt andra relevanta myndigheter och aktörer.

Energimyndigheten ska löpande informera Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet) om hur arbetet med uppdraget fortskrider, redovisa vidtagna åtgärder och i 2026 års budgetunderlag redovisa behov av förstärkning av medel med avseende på försörjningstrygghet för flytande drivmedel.

Energimyndigheten ska senast den 15 januari 2027 redovisa uppdraget till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet).

## Närmare om uppdraget

### Redovisning av åtgärder för försörjningstrygghet för flytande drivmedel

Energimyndigheten ska identifiera de viktigaste åtgärderna som behövs för att stärka försörjningstryggheten av flytande drivmedel för totalförsvarsviktig och samhällsviktig verksamhet i Sverige samtidigt som marknaden för flytande drivmedel genomgår stora förändringar. Åtgärderna ska omfatta hela leveranskedjan från råvara till produkt vid pump och inkludera behovet av drivmedel för inhemska transporter. Myndigheten ska beakta olika relevanta krisnivåer, inklusive sådana situationer som avses i lagen (2012:806) om beredskapslagring av olja, och fredstida krissituationer och höjd beredskap. Som framgår av regeringsbeslutet om inriktningen för civilt försvar (Fö2024/02054) är det väpnade angreppet dimensionerande och ska ligga till grund för planering. Av redovisningen bör det även framgå vilka förutsättningar som krävs för att en åtgärd ska kunna genomföras och vem som bör vidta den samt en prioritering och indikation om när i tiden den bör vara genomförd.

I syfte att säkerställa robust energiförsörjning i fredstida normalläge, fredstida krissituationer samt höjd beredskap ska handlingsplanen även föreslå åtgärder om hur produktion och efterfrågan på flytande drivmedel kan utvecklas för att marknader och infrastruktur för flytande drivmedel långsiktigt ska kunna upprätthållas.

Redovisningen bör relateras till annan totalförsvarsplanering som myndigheten gör.

### Utveckling av drivmedelslager

Energimyndigheten ska föreslå åtgärder för att säkerställa att volymen av dagens drivmedelslager ska kunna upprätthållas eller vid behov utökas. Myndigheten ska lämna nödvändiga författningsförslag för att etablera och förvalta drivmedelslager som innebär att en beslutad volym eller produktionskapacitet upprätthålls oberoende av förändringar i årlig nettoimport. Energimyndigheten ska föreslå vem som bör etablera och förvalta sådana lager och en finansieringsmodell för dessa. Myndigheten ska utreda olika alternativ för detta inklusive statligt förvaltade lager och omsättningslager i kommersiella aktörers regi.

Åtgärderna ska omfatta såväl fossila som fossilfria flytande drivmedel och eventuella andra olje- eller drivmedelsrelaterade produkter som myndigheten bedömer bör inkluderas. I den mån förslagen avser upprätthållande av produktionskapacitet snarare än lager av färdiga produkter ska nödvändiga råvaror och insatsvaror, för både fossila och fossilfria drivmedel, beaktas. Trots att det kan finnas olika syften med beredskapslager kan det finnas möjlighet för själva lagren att i viss mån utgöras av samma volymer drivmedel eller på annat sätt ha en gemensam hantering och förvaltning. Inom ramen för uppdraget avses i första hand drivmedelslager som tillgodoser behov inom beredskapssektorernas ansvarsområden.

I uppdraget ingår inte att bedöma och ange vilka volymer av flytande drivmedel som bör lagerhållas. Däremot ska uppskattade kostnader för att etablera och förvalta olika volymer eller kapaciteter inom olika tidsramar anges. En utgångspunkt bör vara att upprätthålla totala volymer minst motsvarande dagens lager. Myndigheten ska föreslå hur beslut om vilka volymer som bör lagras för beredskapssektorernas behov ska tas.

Energimyndigheten ska utifrån totalförsvarets behov samt Natos sju civila förmågekrav beakta behovet av att peka ut geografisk placering och skydd av lager. Vidare ska Energimyndigheten föreslå under vilka förutsättningar lagren får användas och vilka beslut som behöver fattas och av vem för att de ska kunna användas. Energimyndigheten kan också föreslå ändringar i hur dagens beredskapslager kan användas.

#### **Planering för ransonering och annan reglering av användning av drivmedel**

Av ransoneringslagen (1978:268) framgår möjliga åtgärder som kräver planering och förberedelser. Energimyndigheten ska redovisa en planering och samordning för att kunna genomföra ransonering och annan reglering av användningen av flytande drivmedel på ett sätt som gagnar samhället för de fall då efterfrågan av flytande drivmedel i samhället inte fullt ut kan tillgodoses. Det kan exempelvis röra sig om åtgärder för att minska efterfrågan, att särskilt prioriterade energianvändares behov tillgodoses i första hand eller en ransonering där volymbegränsning införs för olika användare.

Redovisningen ska omfatta nödvändiga författningsförslag eller andra åtgärder som regeringen behöver vidta. Beroenden av andra

beredskapssektorer ska beaktas och planeringen ska göras i förhållande till hela leveranskedjan.

Av redovisningen ska det framgå hur myndigheten avser kommunicera med relevanta aktörer om planeringen.

### **Skälen för regeringens beslut**

Mot bakgrund av pågående återuppbyggnad av totalförsvaret och Natos sju civila förmågekrav uppstår nya syften med drivmedelslager som en del av att säkerställa nödvändig försörjning av de viktigaste samhällsfunktionerna och att säkerställa ett fungerande civilt stöd till militära verksamheter. Flytande drivmedel är också grundläggande för det militära försvaret och med Sveriges medlemskap i Nato kommer förväntningar om att tillhandahålla drivmedel som en del av det så kallade värdlandsstödet.

Enligt lagen (2012:806) om beredskapslagring av olja finns det en skyldighet för Sverige att ha ett beredskapslager av lagringsbränslen eller råolja motsvarande 90 dagars nettoimport eller 61 dagars inhemsk konsumtion. Lagringsskyldigheten rör huvudsakligen fossila produkter, med viss inblandning av fossilfria produkter. Lagren är så kallade omsättningslager som hålls av kommersiella aktörer. Det innebär att beredskapslagren finns inom de ordinarie logistikkedjorna och omsätts på ett sätt som förhindrar att bränslet blir för gammalt. Kostnaden för lagringen betalas av slutkunderna. Lageravtappning genomförs som en minskad lagringsskyldighet, vilket innebär att produkterna blir tillgängliga för marknaden.

Eftersom beredskapslagernas volym utgår från import och konsumtion, kommer lagren att minska i takt med att förbrukningen av fossila flytande drivmedel minskar. Behovet av flytande drivmedel vid kris eller höjd beredskap förväntas inte minska i samma takt som den förbrukning som ligger till grund för lagringsskyldigheten. Under ett väpnat angrepp kan samhällets förbrukning av drivmedel komma att öka ytterligare. En annan förbrukning än den som gäller i fredstid behöver därför beaktas.

Lagen om beredskapslagring av olja och oljekrislagen (1975:197) bygger på internationella överenskommelser och regelverk som syftar till att stabilisera en global oljemarknad. Dessa åtaganden behöver fortsatt uppfyllas, men utformningen av drivmedelslager behöver också ses i ljuset av ett försämrat säkerhetsläge och ändrade förbrukningsmönster.

Utvecklingen går mot att där det i dag används drivmedel från fossil olja kommer det i allt större utsträckning användas förnybara produkter eller elektrifieras, exempelvis genom användning av batterier och bränsleceller. De förnybara bränslena kan i viss mån vara inhemskt producerade, men kan ändå vara beroende av importerade råvaror. De fossilfria drivmedlen har olika lagringsegenskaper beroende på vilken produkt det rör sig om.

Elektrifiering av fordonsflottan leder till lägre lagringsvolymmer samtidigt som beroendet av flytande drivmedel för reservkraftanläggningar och vissa fordon kan innebära att det inom vissa sektorer finns ett större behov av flytande drivmedel vid en kris eller krigssituation.

Totalförsvarets behov av drivmedel omfattar exempelvis drivmedel för det militära försvaret, inklusive värdlandsstöd, nödvändiga transporter inom det civila samhället och drift av reservkraftverk. Förvarsberedningen konstaterade 2017 att befintlig oljelagring bör vara tillräcklig för att försörja viktiga samhällsverksamheter även vid en allvarlig säkerhetspolitisk kris i vårt närområde (Ds 2017:66 s. 168).

Förordningen (2025:784) med instruktion för Statens energimyndighet anger att Energimyndigheten inom sitt verksamhetsområde ska planera, samordna och, i den utsträckning som regeringen föreskriver, genomföra ransoneringar och andra regleringar som gäller användning av energi.

Förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap anger att en sektorsansvarig myndighet vid en fredstida krissituation eller höjd beredskap vid behov ska lämna underlag till regeringen avseende prioritering och fördelning av resurser inom beredskapssektorn. Alla statliga myndigheter ska även bedriva ett systematiskt arbete för att kunna upprätthålla den egna samhällsviktiga verksamheten (kontinuitet) och verka för att andra aktörer inom ansvarsområdet också bedriver ett sådant arbete.

I totalförvarsbeslutet 2025–2030 (prop. 2024/25:34 s 131)) anges att vad gäller flytande drivmedel är dagens beredskapslager av olja en viktig resurs som behöver framtidssäkras och förutsättningar att kunna nyttja dem vid kris och höjd beredskap behöver säkerställas.

I regeringens beslut om inriktning för civilt försvar 2025–2030 anges att det civila försvaret ska ha förmåga att säkerställa de viktigaste

samhällsfunktionerna och att inom ramen för Natos kollektiva försvar och uppgifter i övrigt, bidra till det militära försvarets förmåga.

På regeringens vägnar

Ebba Busch

Hanna Sundqvist

Kopia till

Justitiedepartementet/PO

Utrikesdepartementet/HF

Försvarsdepartementet/CH, ESS och MF

Socialdepartementet/SF och SL

Finansdepartementet/BA, DIS, FMA, OFA och SKA

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet/LB, TP och US

Försvarsmakten

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Trafikverket